

# Beantwoording vragen Statencommissies – bespreking ontwerp Herziening Omgevingsbeleid 2025

In deze bijlage worden de vragen beantwoord die zijn gesteld tijdens de bespreking van het ontwerp van de Herziening Omgevingsbeleid 2025 in de Statencommissies van 14 en 19 november 2025.

## Inhoudsopgave

|                                                   |    |
|---------------------------------------------------|----|
| Commissie Bestuur, Maatschappij en Middelen ..... | 2  |
| Commissie Bereikbaarheid en Wonen .....           | 7  |
| Commissie Economie en Energie .....               | 18 |
| Commissie Landelijk Gebied.....                   | 20 |
| Commissie Ruimte en Milieu.....                   | 23 |

# Commissie Bestuur, Maatschappij en Middelen

## T32-CDA

### Vraag

Ik lees in de visie de ambitie is om de restauratie achterstand met betrekking tot religieus erfgoed, agrarische en industriële gebouwen en kleine monumenten terug te brengen. “Deze categorieën rijksmonumenten kampen vaak met leegstand of onduidelijke eigendomssituatie, waardoor de onderhoudsstaat over het algemeen slechter is”, tot zover het citaat. Maar welke instrumenten naast subsidieverstrekking en de aanjager herbestemming heeft GS om die restauratie achterstand terug te dringen? Het lijkt me goed om ook hier in die visie dat wat nader te duiden.

### Antwoord

*Voor het terugdringen van de restauratieachterstand zijn de subsidieregeling en de aanjager herbestemming de belangrijkste instrumenten. Daarnaast worden diverse andere instrumenten ingezet: interbestuurlijk toezicht, onderzoek om in kaart te brengen welke opgave er is en welke belemmeringen er zijn, het samenbrengen van partijen en lobby. In het uitvoeringsprogramma erfgoed en cultuur wordt specifiek ingegaan op de instrumenten die worden ingezet en activiteiten die worden uitgevoerd om uitvoering te geven aan de ambities uit de Omgevingsvisie op het gebied van erfgoed en cultuur. PS ontvangen het uitvoeringsprogramma erfgoed en cultuur in Q2 2026.*

## T33-CDA

### Vraag

Tot slot, voorzitter, de provincie werkt met partners aan een vervolgaanpak op de kerkenvisie, lezen we in de omgevingsvisie. Maar hoe zien die vervolgaanpakken dan vervolgens uit? Ook hiervan is het goed om de vraag te beantwoorden van is het goed om dat hier nader te duiden of het gewoon weg te laten uit de visie.

### Antwoord

*De vervolgaanpak op de kerkenvisie komt terug in het uitvoeringsprogramma erfgoed en cultuur (zie T32).*

## T39-CU

### Vraag

Ik zou dan graag een aanvullend een soort technische vraag stellen. Kan het college gewoon in schriftelijke reactie aangeven in welke beleidskeuzes er geen ruimtelijke componenten zitten, om in ieder geval die te kunnen schrappen als we dat zouden willen en niet binnen een beleidskeuze moeten gaan kijken naar elke alinea waar ruimte is of niet. Maar er zijn een aantal beleidskeuzes, daar zit geen ruimtelijke component in. Daar zou ik op zich graag antwoord op willen hebben dan.

### Antwoord

*In de volgende beleidskeuzes zit geen directe ruimtelijke component.*

*1.1.1 Sterke decentrale overheden*

*1.1.2 Daadkrachtig Provinciaal Bestuur*

## T31-D66

### Vraag

... en zoals eerder werd genoemd door mijn collega, de heer Lamers-Brouwer, hebben participatiebeleid al veelvuldig met elkaar besproken. We hebben ook enkel maar eigenlijk één vraag. We hebben het namelijk ook al een keertje het genoemd, dat is al eerder bij een commissie geweest, maar dat staat nu ook weer in deze omgevingsvisie, het aantal handtekeningen voor het burgerinitiatief. Dat is nu verlaagd naar vijfhonderd, maar er zijn tot heden toe nog geen burgerinitiatieven ingediend. Zijn er al inzichten? Dat is eigenlijk een beetje wat wij interessant vinden.

### Antwoord

*Nee, burgerinitiatieven komen vanuit de samenleving. Er is geen inzicht in de intenties van de inwoners totdat er een initiatief aangemeld wordt. Deze aanmelding loopt in principe via de griffie.*

*Er is wel een snelonderzoek gedaan waaruit een veelvoud aan factoren naar voren komt waarvan inwoners zelf aangeven dat zij denken dat de oorzaak zou kunnen zijn. Veelal is de gemeente gezien als de eerste verantwoordelijke.*

*Die oorzaken die zijn meegegeven waar de Provincie zelf actie kan nemen om mogelijke drempels te verlagen zijn allemaal meegenomen in het nieuwe participatiebeleid.*

## T35-JA21

### Vraag

Vraag 1, kan GS per ZH-PLG maatregel zeggen hoeveel geld dat ongeveer kost, bijvoorbeeld aan schadevergoedingen, steun voor boeren en uit welke pot dat wordt betaald? Wij willen geen blanco cheque tekenen.

### Antwoord

*Op 31-02-2015 is uw Staten via een [GS brief aan PS - Programmering projecten Maatregelenpakket Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied](#) geïnformeerd over de programmering van de maatregelenpakketten van het ZH-PLG. Bij de voorjaarsnota 2025 heeft een vervolg programmering plaatsgevonden voor 13 extra projecten.*

*In de GS-brief aan PS is bij de Uitgangspunten programmering / risicoparagraaf opgenomen dat er binnen de SPUK Regeling Provinciale Maatregelen Landelijk Gebied voor kosten van gebiedsprocessen en maatregelen à € 188,25 miljoen een reservering is voor indexatie en risicobeheersing. Door het sturen op het projectportfolio zullen waar mogelijk deze middelen ingezet worden voor extra projecten.*

### **Toelichting onderstaande tabel**

*In de brief van GS aan PS is eerder gesproken over dat de gebudgetteerde bedragen betreffen de investeringskosten behorend bij het projectvoorstel. De geprogrammeerde bedragen zijn hoger door verrekening van BTW, risico-opslag en eventuele afwaarderingskosten. We laten in deze beantwoording de geprogrammeerde bedragen (zonder risico-opslag) als totaal zien omdat dit beter*

beeld geeft over de bedragen die nu gekoppeld zijn aan de uitvoering van de maatregelen. Zowel de indexatie als risico-opslag zijn gekoppeld aan de plafonds van de 3 maatregelpakketten.

In het onderstaand overzicht zijn de geprogrammeerde bedragen<sup>1</sup> opgenomen zoals deze opgenomen zijn voor de maatregelen ongeacht de financiële dekkingsbronnen.

| <b>Maatregelpakket 1 Landbouw en Natuurversterking</b>                   |                      |
|--------------------------------------------------------------------------|----------------------|
| Maatregel Groen Blauwe Dooradering                                       | € 13.924.057         |
| Maatregel N2000                                                          | € 2.185.624          |
| Maatregel Bomen en Bossen                                                | € 12.396.544         |
| Maatregel NNN en Transformatie Restveengebied Zuidplas                   | € 57.265.189         |
| Maatregel Overgangsgebieden - Mient Kooltuin en Groene Zone              | € 15.562.626         |
| Maatregel VHR                                                            | € 16.067.050         |
| <b>Totaal Maatregelpakket 1 Landbouw en Natuurversterking</b>            | <b>€ 117.401.090</b> |
| <b>Maatregelpakket 2 Toekomstbestendige Land- en Tuinbouw</b>            |                      |
| Maatregel Verduurzaming Akkerbouw                                        | € 4.518.440          |
| Maatregel Ondersteuning Bedrijfsvoering                                  | € 6.181.931          |
| Maatregel Verduurzaming Veehouderij                                      | € 22.547.453         |
| Maatregel Weerbaar telen (glas)tuinbouw biodiverse omgeving              | € 325.000            |
| <b>Totaal Maatregelpakket 2 Toekomstbestendige Land- en Tuinbouw</b>     | <b>€ 33.572.824</b>  |
| <b>Maatregelpakket 3 Verbetering Waterkwaliteit</b>                      |                      |
| Maatregel Aanpak Waterkwaliteit landbouw                                 | € 470.000            |
| Maatregel Emissiereductie glastuinbouw                                   | € 845.000            |
| Maatregel Emissiereductie bollenteelt (Regiocertificering bollenteelt)   | € 400.000            |
| Maatregel Emissiereductie boomteelt                                      | € 587.000            |
| <b>Totaal Maatregelpakket 3 Verbetering Waterkwaliteit</b>               | <b>€ 2.302.000</b>   |
| <b>Maatregelpakket 4 Toekomstbestendig Bodem- en Watersysteem</b>        |                      |
| Maatregel Uitrol CO2-remmende maatregelen                                | € 21.739.585         |
| Maatregel Toekomstbestendig watersysteem                                 | € 147.180            |
| <b>Totaal Maatregelpakket 4 Toekomstbestendig Bodem- en Watersysteem</b> | <b>€ 21.886.765</b>  |
| <b>Totaal alle maatregelpakketten</b>                                    | <b>€ 175.162.679</b> |

In het onderstaand overzicht staat het totale bedrag van € 175.162.679 uitgesplitst naar de verschillende dekkingsbronnen die nu ingezet zijn, zowel van het rijk als eigen middelen van de Provincie Zuid-Holland.

| Dekkingsbron                                                      | Rijksmiddelen |            | PZH-middelen |        |        |
|-------------------------------------------------------------------|---------------|------------|--------------|--------|--------|
|                                                                   | RB-<br>RPML   | RB-<br>IPV | ZH-PLG       | A820   | A821   |
| <b>Maatregelpakket 1<br/>Landbouw en Natuurversterking</b>        | € 111,83      |            | € 5,57       |        |        |
| <b>Maatregelpakket 2<br/>Toekomstbestendige Land- en Tuinbouw</b> | € 29,92       |            | € 1,70       |        | € 1,96 |
| <b>Maatregelpakket 3<br/>Verbetering Waterkwaliteit</b>           |               |            |              | € 2,30 |        |

<sup>1</sup> Bestaat uit directe investeringskosten, verrekening van eventuele BTW eventuele afwaarderingskosten

|                                                 |                 |               |               |               |               |
|-------------------------------------------------|-----------------|---------------|---------------|---------------|---------------|
| <b>Maatregelpakket 4</b>                        | € 19,91         | € 1,83        | € 0,15        |               |               |
| <b>Toekomstbestendig Bodem- en Watersysteem</b> |                 |               |               |               |               |
| <b>Totaal</b>                                   | <b>€ 161,65</b> | <b>€ 1,83</b> | <b>€ 7,41</b> | <b>€ 2,30</b> | <b>€ 1,96</b> |

- a. *RPML : SPUK Regeling Provinciale Maatregelen Landelijk Gebied voor kosten van gebiedsprocessen en maatregelen*
- b. *IPV : SPUK Impuls Veenweiden*
- c. *ZH-PLG : Provinciale middelen vanuit het ZH-PLG budget*
- d. *A820 : Amendement 820 Voldoende middelen Europese Kaderrichtlijn Water*
- e. *A821 : Amendement 821 Geen lege handen voor de landbouw' (VJN2025)*

## T36-JA21

### Vraag

Hoe groot is het totale bedrag aan subsidies en andere steun uit deze plannen? Hoe groot worden die en hoe voorkomt GS regelingen zonder duidelijke grens?

### Antwoord

*Zie het antwoord op T35.*

## T37-JA21

### Vraag

Wat zijn de financiële risico's van de plannen voor warmtenetten, windmolens, windturbines, boeren erf, molens en wat betekent dat voor rekening van inwoners en onder ondernemers?

### Antwoord

*Als het gaat om windturbines is de exploitant dan wel ontwikkelaar verantwoordelijk voor (technische) risico's van windturbines en de kosten van onderzoeken voor de vergunningverlening. De omgevingsdienst is verantwoordelijk voor onderzoeken die bevestigen dat de vereisten uit omgevingsvergunningen worden nageleefd.*

*De rol van de provincie is beperkt tot het maken en uitvoeren van omgevingsbeleid. De financiële risico's zijn daarnaast niet voor rekening van de inwoners en ondernemers, tenzij zij bewust financieel betrokken raken door middel van een investering bijvoorbeeld. Als het gaat om warmtenetten, liggen de financiële risico's bij het betreffende warmtebedrijf. Als een warmtenet is aangelegd, is de prijs daarvan en dus de rekening van inwoners en ondernemers stabiel en zitten daar geen grote risico's aan. Dit wordt namelijk gereguleerd in de Wcw (tariefstelling). De grootste kosten zitten in de aanlegkosten en die zijn dan genomen en worden meestal voor 30 jaar afgeschreven en zo vertaalt naar de rekening.*

## T38-JA21

### Vraag

Wat kost het jaarlijks om alle metingen, onderzoeken en data te maken en bij te houden? En hoe voorkomt GS dat dit vooral extra apparaat is ... Apparaatskosten neem ik aan. Bij welke bedragen, looptijd en risico komt de uitwerking van het omgevingsplan altijd terug naar PS, zodat wij vooraf over grote geldbeslissingen gaan? Dank u wel.

Antwoord

*Structureel werken 2 fte aan onderzoeken en data monitoring (bekostigd uit Rijksmiddelen Klimaat en Energie, CDOKE). PS stellen alle beleidswijzigingen en P&C stukken vast. Overige belangrijke updates worden ter informatie gedeeld met PS.*

# Commissie Bereikbaarheid en Wonen

## T07-BBB

### Vraag

[de Herziening is een] Mooie provinciale ambitie en ik ga me vooral focussen op wonen en ook bij wonen te houden in plaats van de RM. We hebben wel wat serieuze vraagtekens. Al die ambities lijken ons toch ervoor te zorgen dat de ambitie op wonen beperkt gaat worden.

### Antwoord

*Als opgenomen in de woondeals is het wegnemen van een aantal knelpunten rondom de woningbouwopgave randvoorwaardelijk voor het realiseren van voldoende woningen voor de inwoners van Zuid-Holland. Dit zijn woningbouwvoorheden zoals bijvoorbeeld stikstof, netcongestie en mobiliteit. Recent heeft Zuid-Holland een rapportage gepubliceerd over de impact van de woningbouwvoorwaarden op de woondeals. Ingekomen stukken Rapportage Randvoorwaarden Woningbouw Zuid-Holland Provincie Zuid-Holland (PZH)*

## T08-BBB

### Vraag

[ Gaat de ambitie op wonen beperkt worden door deze herziening?] We zijn toch bang dat straks die plancapaciteit die al eerder door de SGP is bevroegd, dat we dat ook niet gaan bereiken. We willen van alles over groene dooradering, er moet 11.000 hectare weidevogelgrond bijkomen, categorie 1 en 2 die een beperkende factor kan zijn en ook nog windlocaties die nu in de OER staan, dat daar ook niet meer gebouwd kan worden. Dus we vragen ons af, welke belemmeringen zien GS hierin of de ambities die op wonen zijn of die ook daadwerkelijk behaald kan worden?

### Antwoord

*Met 2300 plannen op de plank met daarin voldoende woningen voor onze doelen, ligt de focus op het verder brengen van deze plannen naar het realiseren van woningen. Belangrijk hierbij is dat er gewerkt wordt aan oplossingen voor de woningbouwvoorwaarden. Er is vanuit de provincie een afhankelijkheid van de Rijksoverheid om met integrale oplossingen te komen voor de woningbouwvoorwaarden. Dit kan enkel en alleen in samenwerking met elkaar en met lokale overheden.*

## T09-BBB

### Vraag

De vraag is, we hebben ook met de verschillende gemeentes gesproken, dat al door stikstofbeleid en andere natuur die aan toegevoegd worden, dat heel veel zachte plannen ook wegvallen. We gaan gelukkig in februari dit ook met zijn allen bespreken om te kijken van wat is de realisatie van die plancapaciteit en laten we dat daar ook bespreken? Ik kan nu geen antwoord geven. Ik hoop dat die 130 voldoende zou zijn, maar uit ons alleen onze twijfels hierover.

### Antwoord

*Meer plannen helpt niet (nieuwe plannen (incl uit te voeren onderzoeken, etc.) zijn niet sneller te realiseren dan bestaande plannen). De focus is daarom op plannen die kansrijk zijn en niet in strijd met het door PS vastgestelde Provinciale omgevingsbeleid. Nieuwe plannen helpen niet de doelen t/m 2030 te verhogen. Het steeds naar achter schuiven van*

*bijv. Cortelande en Valkenhorst maakt dat plancapaciteit tm 2030 lager wordt. Zorgen dat juist die en andere plannen wel kunnen worden gerealiseerd brengt ons dichterbij het realiseren van doelen.*

## T10-BBB

### Vraag

in de herziening staat dat minimaal één derde sociaal moet worden gebouwd bij nieuwe woonbouwprojecten en volgens mij is de regionale bouw afspraken met gemeentes is dat minimaal 30 procent. Is GS voornemens, en misschien is dat vorige keer ook al behandeld, maar voornemens om die 1/3e, oftewel 33 procent standaard neer te zetten? Want ik kan me voorstellen dat als het 33 procent wordt, het is maar 3 procent meer, als het gaat over zachte plannen, dan wordt het helemaal niet meer. Daar zitten we een klein beetje mee van is het zo dat GS dit ook die 33 procent als eis stelt bij de regionale woonafspraken?

### Antwoord

*Minimaal 1/3e sociale huurwoningen is niet nieuw in deze herziening maar is opgenomen in het beleid na de vorige herziening ( in artikel 7.47a). In de regionale woningbouwafspraken staat dat gemeenten toegroeien naar 30% sociale huurwoningen in de woningvoorraad. Met name gemeenten die niet op dat percentage zitten moeten nu meer dan 1/3e sociale huur programmeren. Maatwerk kan met goede onderbouwing, waaronder een groeipadplan sociale huur. Indien er gemeentelijk of zelfs regionaal minder dan 1/3e sociale huur is geprogrammeerd in het nieuwbouwprogramma is de eis van 1/3e sociale huur in elk plan nodig is.*

## T11-BBB

### Vraag

kan GS inzichtelijk maken hoeveel potentiële woonbouwlocaties vanwege die toegewezen windlocaties worden geblokkeerd?

### Antwoord

*Bij de nieuwe zoekgebieden wind is rekening gehouden met de huidige bekende en akkoord bevonden woningbouwlocaties. Deze worden niet belemmerd.*

## T12-BBB

### Vraag

Hoe voorkomt GS dat de combinatie van natuuropgaven, nieuwe beschermingsgebieden, waterbodemsysteem, groenblauwe dooradering is 10 procent meer, de energietransitie, de stikstof zonering die er misschien ook aan gaat komen, cumulatief leidt tot een situatie waarin woningbouw structureel op achterstand komt te staan?

### Antwoord

*Om woningbouw vlot te trekken, dienen randvoorwaarden aan de voorkant op orde te zijn. We willen liever geen opgaven/problemen doorschuiven naar de toekomst. Als de randvoorwaarden vooraf niet goed zijn geregeld, lopen de woningontwikkelingen in de toekomst vast door onmogelijke wettelijke eisen en daarbij hoge investeringen/kosten om de situatie te corrigeren.*



## T16-CU

### Vraag

Tot slot het huisvestingsbeleid voor arbeidsmigratie. Het huisvestingseffect bij nieuwe economische ontwikkelingen moet al sinds 2022 in kaart worden gebracht. Nu worden wijzigingen en aanvullingen ingevoerd. Maar kan dat niet dwingender? Wat zijn de consequenties? Want hoe wordt dit ook gewogen? Bijvoorbeeld, we hebben nu net prachtig nieuws van een grootschalige, een bedrijf dat miljarden investeert in Katwijk, Lilly. Maar ik hoor niemand over, waar moeten dan de mensen wonen? Hoe is dat gewogen in zo'n beslissing en hoe gaat dat in de toekomst ook gewogen worden?

### Antwoord

*Het gaat er vooral om dat gemeenten in gesprek gaan met bedrijven hierover. Daarom is de VNG actief met een instrumentenkoffer voor gemeenten om hier ondersteuning te bieden (bijv. gespreksleidraad; referentieobjecten).*

*Op basis van een license to operate (in deze herziening opgenomen) zal ook het omgaan met huisvesting arbeidsmigranten worden meegewogen. Dit zal worden toegepast bij nieuwe bedrijvigheid. Bedrijven die dit niet goed hebben opgenomen zullen uiteindelijk geen ruimte meer krijgen in de provincie. Uiteraard zal hier ook de huisvesting van arbeidsmigranten in beeld moeten worden gebracht via het huisvestingseffect.*

*Belangrijke noot in het algemeen is dat het huisvestingseffect zeer beperkt van toepassing is: alleen op nieuwe bedrijvigheid en als sprake is van wijziging of een nieuw Omgevingsplan.*

*Lilly Katwijk: De komst van Lilly past binnen de gemeentelijke kaders. Lilly biedt naar verwachting ongeveer 500 tot 600 arbeidsplaatsen. Op dit moment is nog niet bekend hoeveel van deze werknemers uit het buitenland zullen komen, om die reden is een huisvestingseffect op dit moment niet goed in te schatten door het bedrijf.*

## T17-D66

### Vraag

Allereerst over eerst bewegen, dan bouwen. We zien dit principe niet terugkomen in de omgevingsvisie en we vragen ons af, wordt er dan afgeweken van dit principe?

### Antwoord

*Eerst bewegen en bouwen blijft zeer belangrijk en wijken we niet graag van af. Bij prettig wonen hoort immers ook een goede bereikbaarheid en niet dat alle wegen in de buurt vastlopen.*

## T18-D66

### Vraag

Daarnaast gaat het over toekomstvisie. Wat betreft mobiliteit, we hoorden net ook al over, bijvoorbeeld vliegverkeer, daar hadden andere partijen het over, wij vinden het heel erg belangrijk dat we ook ambities hebben op juist snel treinverkeer. Dus snelle treinverbindingen, ook andere landen zijn daar al een stuk verder mee. Hoe zien we dat voor ons?

### Antwoord

*Wij pleiten graag bij het Rijk voor het verbeteren van internationale treinverbindingen want daar zitten nog veel mogelijkheden voor verbetering, dat moet immers wel landelijk aangepakt worden, als provincie zijn onze mogelijkheden zeer beperkt.*

## T19-D66

### Vraag

Dan gaan we naar wonen. Het principe wordt gesproken over een behoefte raming, maar niet over bouwen naar behoefte als principe. Waarom niet?

### Antwoord

*Omdat dit binnen de schaarse ruimte mogelijk niet past. Behoeft is wel het uitgangspunt maar naast het bouwen van woningen gaat het ook om alles wat daarbij hoort opdat de inwoners met plezier wonen in Zuid-Holland in een aantrekkelijke, groene en gezonde leefomgeving.*

## T20-D66

### Vraag

Een ander punt, meer dan de helft van de Zuid-Hollandse huishoudens komt op basis van hun inkomen in aanmerking voor een sociale huurwoning. Dit wordt gebruikt om het aantal sociale huurwoningen te bepalen, maar dit komt niet overeen met de behoefte die mensen hebben, want er zijn ook inwoners met een laag inkomen die in een afbetaalde koopwoning zitten. Waarom wordt de inkomensgrens van onze inwoners niet gebruikt om te komen tot een goedkope en betaalbare koopwoningen? De gestelde betaalbaarheid grens is veel hoger dan onze inwoners kunnen betalen. We weten ook dat ontwikkelaars tegen de bovengrens aanbouwen. Hoe wordt ervoor gezorgd dat Jan Modaal ook in aanmerking komt met een koopwoning?

### Antwoord

*De grenzen voor betaalbare woningen, te weten sociale huurwoningen, middenhuurwoningen en betaalbare koopwoningen stelt het Rijk ieder jaar vast. In het programma betaalbaar wonen van het Rijk is de landelijke sturing op betaalbare koop geïntroduceerd. Hierin is aangegeven dat betaalbare koopwoningen betaalbaar moeten zijn voor tweeverdieners met een inkomen van maximaal twee keer modaal. Gemeenten kunnen op grond van de Huisvestingswet het ingebruik geven en nemen van deze woningen regelen waarbij het voor koopwoningen alleen om nieuwbouw gaat en er ook inkomensgrenzen gelden.*

## T21-D66

### Vraag

Dan voldoende betaalbare huisvesting voor iedereen. Er staat: "Er snel meer betaalbare woningen bij komen om de achterstand in te halen en dat de sociale woningvoorraad voorraad in onze provincie met minimaal 100.000 woningen toeneemt, zodat gemeenten toegroeien naar minimaal 30 procent sociale huurwoningen in de bestaande voorraad". De eerdere norm van 40 procent voor sociale huurwoning is gewijzigd, omdat dit effect heeft op het rondkrijgen van projecten. Maar 100.000 woningen ten aanzien van ongeveer 248.000

woningen die tot en met 2032 gebouwd moeten worden, dan kom je nog steeds uit op 40 procent. Wat is de reden hiervoor?

Antwoord

*De vraag naar betaalbare en sociale huurwoningen is groot. Daarom sturen we op 100.000 sociale huurwoningen. Gemeenten hebben in de regionale realisatieagenda's afgesproken toe te groeien naar 30% sociale huur in de woningvoorraad, om daar wezelijke stappen in te zetten zijn veel sociale huurwoningen nodig.*

## T22-D66

Vraag

Tot slot, in de stukken lezen we niets over de 3 ha locaties. Hoe en waar krijgen deze een plek?

Antwoord

*De '3 ha-kaart' (grote buitenstedelijke bouwlocaties) is opgenomen in de Omgevingsverordening. In bijlage IX van de Omgevingsverordening zijn tabellen opgenomen met gegevens per locatie.*

## T30-FvD

Vraag

Dan mobiliteit. De visie benadrukt fiets en ov, maar vergeet dat honderdduizenden Zuid-Hollanders dagelijks afhankelijk zijn van de auto. In grote delen van de provincie is ov eenvoudigweg geen realistisch alternatief, terwijl files groeien en ov-reistijden oplopen, blijft de auto in deze visie vooral iets dat moet worden teruggedrongen. Dat is niet realistisch en ook economisch niet verstandig. Is GS dat met ons eens?

Antwoord

*Er is inderdaad veel aandacht voor stimuleren fiets en ov en fijn als mensen dat wat meer gaan doen. Maar ook de auto mag er zijn. Er is geen beleid om mensen te dwingen minder met de auto te rijden. Zeker in landelijk gebied is de auto voor veel mensen de handigste optie.*

## T27-JA21

Vraag

We hebben woensdag gehoord dat het soms één persoon per bus per dag is. Kunnen we inzetten op kleinere bussen en betere participatie? Want we hebben vier respondenten gehad op de internetconsultatie, hoe gaan we dit nou beter aanpakken, dus hoe gaan we dat meer in een markt brengen.

Antwoord

*Bij een aanbesteding is het aan de vervoerder om een lijnennet aan te bieden en daarbij een wagenpark aan te bieden dat past bij de eisen en wensen van de provincie. We sturen niet op kleinere voertuigen. De meeste kosten van de exploitatie van OV zijn personeelskosten, met name buschauffeurs. Dat is globaal 2/3 van de kosten. De overige kosten zijn alle overige kosten inclusief overhead, afschrijving en onderhoud van materieel, ICT-systemen*

enz. Een kleinere bus inzetten is niet per se veel goedkoper dan een grote bus bij rustige lijnen.

*We laten dit aan de vervoerder over of het efficiënter is kleine voertuigen in te zetten. Omdat dit een extra voertuigsoort in het park oplevert is het mogelijk dat de keus gemaakt wordt dit niet te doen, omdat een homogener wagenpark ook efficiëntievoordelen met zich meebrengt.*

## T28-JA21

### Vraag

Over wonen valt me iets op over het stukje participatie, namelijk dit: “ten aanzien van deze technische wijzigingen is geen uitgebreide participatie uitgevoerd anders dan via reguliere contacten”. Nou wil ik eerst weten wat reguliere contacten zijn en waarom er verder geen uitgebreide participatie is?

### Antwoord

*Het Omgevingsbeleid heeft ten aanzien van het onderwerp Wonen in het algemeen geen grote inhoudelijke wijzigingen ondergaan. De wijzigingen in de woonthema's asiel en arbeidsmigranten zijn voorgelegd aan verschillende publieke en private stakeholders (onder meer gemeenten, brancheorganisaties van bijvoorbeeld huisvesters) en zijn verwoord in de Herziening. Het onderwerp liep verder mee in de algemene participatie (onder andere het Open Huis en de internetconsultatie).*

## T01-PVV

### Vraag

Het eerste aandachtspunt is een toekomstbestendige infrastructuur. Wij vragen ons af welke onderdelen van het infrastructuurnetwerk concreet worden aangepakt en welke plannen nu wel sneller uitgevoerd kunnen worden door het herziene beleid.

### Antwoord

*Bij de aanleg en verbetering en vervanging van infrastructuur ontwerpen we toekomstbestendig. Dat betekent dat de huidige en toekomstige projecten in het Programma Zuid-Hollandse Infrastructuur 2026-2040 (PZI) zorgen voor een toekomstbestendige infrastructuur. Door regelmatig planmatig onderhoud zorgen we ervoor dat de infrastructuur beschikbaar is en blijft. De herziening leidt niet tot een aanpassing van het huidige PZI maar is een bestendiging van al eerder ingezette werkwijzen. Op basis van nieuwe inzichten, ruimtelijke ontwikkelingen etc. kunnen in de toekomst projecten aan het PZI worden toegevoegd.*

## T02-PVV

### Vraag

De herziening legt nadruk op STOMP-principe en dat kan in de praktijk betekenen dat bereikbaarheid per auto minder prioriteit krijgt. Dat kan nadelig zijn voor inwoners van met name dorpen en bedrijfsleven. Over de N3 en de omgeving van de Drechtsteden had ik het al.

#### Antwoord

*We houden rekening met alle modaliteiten bij het bereikbaar houden van het landelijk gebied. Dus zeker ook de auto.*

### T03-PVV

#### Vraag

Parkeernormen, ook een lokaal gebeuren natuurlijk, zijn er flankerende maatregelen, zoals parkeren op afstand, deelmobiliteit enzovoorts. Wat is de impact op de economische toegankelijkheid en de concurrentiekracht van de regio bij verdere verstedelijking?

#### Antwoord

*Deze gaan alleen over de nieuwe projecten dus de impact zal relatief beperkt zijn. (1,7 miljoen huizen bestaand)*

### T04-PVV

#### Vraag

Grote ruimtevragers en bedrijventerrein worden alleen toegelaten als optimaal bijdrage aan het ecosysteem, innovatie en bereikbaarheid en onder strikte voorwaarden qua duurzaamheid en ruimtegebruik. Hoe vertaalt zich dat in de daadwerkelijke uitbreiding of transformatie van bedrijventerreinen langs de belangrijkste infrastructuur, de A16, spoor- en vaarwegen?

#### Antwoord

*We gaan geen ontwikkeling toestaan daar waar bereikbaarheid onmogelijk is; daar waar er investeringen nodig zijn, kijken we ten principale naar de veroorzaker.*

### T05-PVV

#### Vraag

Ruimte voor ontwikkeling en infrastructuur. Nieuwe stedelijke functies buiten bestaande dorpen, steden worden vaak tegengehouden, is ons idee. Wat zijn de toelatingscriteria en hoe deze impact hebben op infrastructurele projecten, zoals nieuwe wegen, ov-lijnen, knooppunten?

#### Antwoord

*We ontwikkelen graag rondom nieuwe en bestaande HOV knooppunten. Tegelijk is een bestaand knooppunt geen garantie voor ongelimiteerd bouwen. We bewaken naast de toegankelijkheid en bereikbaarheid ook de schaarse open ruimte*

### T06-PVV

#### Vraag

Tot slot, participatie en overleg. Ik ga ervan uit dat GS dat absoluut voor staat en hoog in het vaandel heeft. Hoe en wanneer wordt gekeken naar gemeentelijke feedback burgerparticipatie, input van ondernemers? In hoeverre is dat meegenomen in de uiteindelijke teksten die u wil gaan produceren? En waar dit direct impact heeft op de bereikbaarheid en infrastructuur, zorg vooral voor participatie en het aanhoren van burgers.

### Antwoord

*Alle inspraak en participatie wordt meegenomen in de versie waar u uiteindelijk over gaat beslissen*

## T23-SGP

### Vraag

Dan toekomstbestendige ruimte voor ondernemen. Daarbij staat een citaat: "Een goed vestigingsklimaat met concurrerende, toekomstbestendige bedrijventerreinen, vitale, krachtige en aantrekkelijke stads- en dorpscentra". Voorzitter, hoe rijmt GS dit met de brandbrieven? Hoe is dit integraal afgestemd binnen GS?

### Antwoord

*GS streeft naar een goed vestigingsklimaat met concurrerende, toekomstbestendige bedrijventerreinen, vitale, krachtige en aantrekkelijke stads- en dorpscentra. Dit moet plaatsvinden binnen de ruimtelijke mogelijkheden in ons Omgevingsbeleid. De voorstellen in het Omgevingsbeleid hoeven deze doelstelling niet te beperken. Wel vraagt het om beter benutten van de bestaande ruimte en nieuwe, creatieve manieren van werken.*

*Alle beleidskeuzes en maatregelen op het gebied van Economie dragen bij aan meerdere doelen en worden ook tussen de domeinen en binnen GS afgestemd. Uitvoering van botsproeven tijdens het proces van de Herziening 2025 geeft ook duidelijkheid over eventuele conflicten of meekoppelkansen tussen doelen. Deze zijn meegenomen in de herziening.*

## T24-SGP

### Vraag

Door onvoldoende bouwmogelijkheden in landelijke gebieden worden de centra daar afgebroken. Of is dit voor GS, deze tekst, de opmaat om tegemoet te komen aan de noodkreet van de landelijke gemeenten? Graag reactie GS. Hoe zit het met de bedrijventerrein in de landelijke gebieden?

### Antwoord

*In lijn met de koers voor een toekomstbestendig Zuid-Holland kunnen wonen en werken zich ontwikkelen binnen de ruimte die daarvoor al is gereserveerd. Hierbij wordt verwezen naar de lijst met grote buitenstedelijke bouwlocaties voor wonen en werken. In het beschermingsgebied onbebouwde ruimte zijn daarnaast enkele uitzonderingen voor stedelijke ontwikkelingen opgenomen, waaronder een uitzondering voor 'straatje erbij en ertussen', voor kleinschalige uitbreiding van lokale bedrijvigheid, voor kleinschalige ontwikkelingen van het type 'inpassen' (artikel 7.43 uit de verordening) en voor de realisatie van bouwlocaties conform vigerende afspraken. Ook kan de provincie een uitzondering maken voor nieuwe stedelijke ontwikkelingen die aantoonbaar noodzakelijk zijn voor de realisatie van opgaven van groot maatschappelijk belang. Dat bepaalde stedelijke ontwikkelingen moeilijk van de grond komen heeft dan ook niet primair te maken met een gebrek aan ruimte maar eerder met andere knelpunten m.b.t. stikstof, netcongestie en mobiliteit. Beleidsvoorstellen die onderdeel zijn van Herziening 2025 zijn er juist op gericht die randvoorwaarden op orde te krijgen en zo belemmeringen voor de realisatie van reeds geplande ontwikkeling weg te nemen.*

## T25-SGP

### Vraag

Bereikbaarheid Nieuwkoop - Wat heeft GS nodig om bij nieuwbouw gemeenten wel te ondersteunen bij het bereikbaar houden van nieuwbouw? - Gemeenten leggen zelf soms geld toe om verbinding op n-wegen te faciliteren, maar we moeten gemeenten hier beter op ondersteunen. Dan één stukje op het gebied van bereikbaarheid. We zien geen aanpassingen in het beleid rondom de inzet van de provincie bij bereikbaarheid van nieuwbouw. Het kan wat de SGP betreft niet zo zijn dat een gemeente een N-weg moet overnemen om de ontsluiting goed te regelen en bouw wel mogelijk te kunnen maken, zie Stougjeswijk.

### Antwoord

*GS kijken per ontwikkeling wat er nodig is om deze locaties bereikbaar te maken en/of te houden. Hierbij geldt in principe de veroorzaker betaalt maar er wordt ook gekeken naar het effect van autonome groei. Op basis hiervan kan worden besloten om vanuit de provincie bij te dragen aan de bereikbaarheid. Dit is echter voor elke locatie en ontwikkeling anders zodat er geen generieke uitspraken over kunnen worden gedaan.*

## T26-SGP

### Vraag

Het is ons gezamenlijk belang dat er voldoende woningen worden gebouwd. Wat heeft GS nodig om wel voldoende middelen te hebben om de gemeenten en inwoners voldoende te faciliteren om een dak boven hoofd te hebben?

### Antwoord

*Zoals is opgenomen in de woondeals, is het wegnemen van een aantal knelpunten rondom de woningbouwopgave randvoorwaardelijk voor het realiseren van voldoende woningen voor de inwoners van Zuid-Holland. Dit zijn woningbouwvoorwaarden zoals bijvoorbeeld stikstof, netcongestie en mobiliteit. Recent heeft Zuid-Holland een rapportage gepubliceerd over de impact van de woningbouwvoorwaarden op de woondeals. Ingekomen stukken Rapportage Randvoorwaarden Woningbouw Zuid-Holland Provincie Zuid-Holland (PZH). Alle knelpunten bij elkaar zien wij dat ongeveer de helft van de te bouwen woningen in onze provincie te maken heeft met één of meerdere knelpunten.*

*Provincies zijn hiervoor afhankelijk van de Rijksoverheid om met integrale oplossingen te komen voor de woningbouwvoorwaarden.*

## T13-VVD

### Vraag

Ik begrijp dat de inzet op toekomstbestendig bouwen weliswaar vanaf de 1.000 vierkante meter per gebouw nu naar 1.000 meter per ontwikkeling gaat, maar dan wel op vrijwillige basis. Heb ik dat goed gelezen?

### Antwoord

*De omgevingsverordening is niet vrijblijvend. In de omgevingsverordening is het volgende opgenomen:*



*Een omgevingsplan dat een nieuwe ontwikkeling met een of meer gebouwen met een totale vloeroppervlak van 1.000 m<sup>2</sup> of meer mogelijk maakt, betreft daarbij de mogelijkheden en kansen voor toekomstbestendig bouwen, die mede afhankelijk zijn van de functie van het gebouw en de daarmee samenhangende gebiedsontwikkeling.*

2

*De volgende aspecten van toekomstbestendig bouwen worden in onderlinge samenhang betrokken:*

- a. de risico's van klimaatverandering;*
- b. de energiehuishouding van de gebouwen, met name het gebruik en de opwekking van energie;*
- c. de toepassing van circulaire of biobased grondstoffen of producten;*
- d. de mogelijkheden om de emissies van NO<sub>x</sub> en CO<sub>2</sub> te beperken in de bouw- en gebruiksfase;*
- e. het reduceren van drinkwatergebruik door waterbesparende maatregelen te treffen;*
- f. het versterken van de biodiversiteit; en*
- g. het realiseren van een gezonde en veilige leefomgeving.*

## T14-VVD

### Vraag

Vraag 2, ik begrijp dat toekomstbestendig bouwen nu wordt gezien als versnelling van de woningbouw. Ik heb daarover na zitten denken en ik krijg hem niet rondgebreid. Ik begrijp de toekomstbestendig bouwen, dat ga je aan de voorkant proberen dat af te kaderen door zo veel mogelijk pakket van eisen aan te passen dat je in de planvorming dat je daar rekening mee gaat houden met je inkoop voor circulair et cetera. Maar waar dat versnelt in het bouwen van woningen, die kan ik niet plaatsen en dat hoor ik graag van GS.

### Antwoord

*Door nu toekomstbestendig te bouwen voorkomen we stagnatie en problemen in de toekomst. Afgelopen periode heeft meer dan de helft van de gemeenten vragen gesteld irt TBB (o.a. natuurinclusief bouwen), door de inzet van onze expertpool kunnen we gemeenten helpen om deze aspecten snel en goed in de plannen op te nemen. Zo helpt netbewust bouwen bijvoorbeeld om in gebieden met (naderende) netcongestie toch te kunnen bouwen.*

## T15-VVD

### Vraag

Ik zag dat de ladder van duurzame ontwikkeling nog in de stukken staat. Ik kan me dat voorstellen. Ik wijs er alleen wel op dat er een motie aangenomen is in de Tweede Kamer om die voorlopig voor vijf jaar op te schorten. Hoe wordt daar rekening mee gehouden?

### Antwoord

*Aan de motie moet nog uitvoering worden gegeven door het Rijk. Zit in het Besluit onder het Wetsvoorstel Versterking Regie Volkshuisvesting, dat nog bij de Kamer(s) in behandeling is.*

*We weten nog niet precies wat het gaat worden en anticiperen er al op door minder vaak op het begrip stedelijke ontwikkeling uit de ladder te leunen, maar zelf aan te geven dat regels gelden voor bijv. 12 woningen of meer.*





# Commissie Economie en Energie

## T40-CU

### Vraag

Dan de geluidsnormen of afstandsnormen. Er wordt gesproken over windturbines met een tiphoogte van 240 meter. De OER zegt dat voor de analyse de nieuwe conceptnormen die het Rijk heeft, dat twee keer de tiphoogte als uitgangspunt zijn genomen, maar uit technische vragen bleek dat 400 meter als uitgangspunt is genomen, voor zover ik dat goed heb begrepen. Dat is minder dan twee keer de tiphoogte.

### Antwoord

In het OER is uitgegaan van een referentieturbine met een tiphoogte van 240 meter.

- Als harde belemmering is een minimale afstand van 400 meter tot beschermd stads- en dorpsgebied (BSD, zoals vastgelegd in de provinciale omgevingsverordening) aangehouden. Dus, binnen 400 meter zijn geen zoekgebieden uitgewerkt.
- Voor de analyses van geluid en afstand worden voor de zoekgebieden de conceptnormen voor wind op land als uitgangspunt gebruikt. Dit heeft geleid tot afstandsvuistregels. Gebieden scoren kansrijk, redelijk kansrijk of niet kansrijk als gebieden zich op meer dan 1000 meter, tussen 600 en 1000 meter, of binnen 600 meter van woonkernen respectievelijk bevinden (dit is een vertaling van verschillende geluidsnormen, zie toelichting in het OER).
- Tegelijk kunnen gebieden kansrijk, redelijk kansrijk of niet kansrijk scoren als gebieden zich buiten 2x tiphoogte, tussen 2x en 1x tiphoogte, of binnen 1x tiphoogte afstand bevinden van solitaire bebouwing. In de praktijk zijn zien we meer mogelijkheden voor mitigatie en compensatie bij individuele woningen, dan bij woonkernen. Daarom wordt dit onderscheid gemaakt. De beide scores voor woonkernen en solitaire bebouwing zijn los meegenomen in de OER systematiek (pagina 392 van de OER), net als een beoordeling tot woningbouwlocaties van de 3ha kaart.

Benadrukt is dat de gehanteerde vuistregelafstanden vanuit solitaire woningen (1x tot 2x de tiphoogte) en woonkernen (600 / 1000 meter) geen harde afstandseisen of normen zijn. Het zijn vuistregelafstanden ter voorkoming van normoverschrijding door geluid van windturbines en bruikbaar op het niveau van de zoekgebieden. Voor en concreet project (concrete posities en type turbines) zal een nadere studie gedaan moeten worden in een project-mer).

## T65-D66

### Vraag

Dus wat betekenen de voorgenomen wijzigingen op het gebied van EE voor de mogelijkheden om de doelen op andere domeinen te realiseren, in het kader van integraliteit?

### Antwoord

*Alle beleidskeuzes en maatregelen op het gebied van Economie en Energie dragen bij aan meerdere doelen en worden ook tussen de domeinen afgestemd. Uitvoering van botsproeven tijdens het proces van de Herziening 2025 geeft ook duidelijkheid over eventuele conflicten of meekoppelkansen tussen doelen. Deze zijn meegenomen in de herziening.*

## T66-D66

### Vraag

Welke doelen op het gebied van EE realiseert u en welke doelen hebben het in de prioritering niet gered (keuzes)?

### Antwoord

*Met betrekking tot Energie werken we door middel van verschillende beleidskeuzes aan de beleidsdoelen binnen de ambitie Schone energie voor iedereen (Ambitie 3).*

*Met betrekking tot Economie werken we door middel van verschillende beleidskeuzes aan de beleidsdoelen binnen de ambitie Een welvarend Zuid-Holland (Ambitie 4)*

*In de voorstellen kunt u lezen aan welke beleidsdoelen we werken en vanuit welke provinciale belangen we dat doen.*

*Doelen die sterk afhankelijk zijn van nog onbekende (landelijke) kaders of vragen om verdere (regionale) uitwerking worden in deze fase nog niet vastgelegd.*

## T67-D66

### Vraag

Op welke manier ondersteunen de voorgenomen wijzigingen op het gebied van EE het gebiedsgerichte werken?

### Antwoord

*Het gebiedsgericht werken is geen doel op zich maar een middel. In de wijzigingen is aangegeven dat we meer gebiedsgericht gaan samenwerken bij de verdere uitwerking van de opgaven/beleid waarbij ruimte is voor de regionale context.*

## Commissie Landelijk Gebied

### T42-D66

#### Vraag

Ten eerste, het verhogen van de grondwaterstand. Uit het OER weten we dat we een verlaging van het grondwaterpeil van 20 of meer centimeter onder het maaiveld nodig hebben om de CO2-doelen te halen. Ik zie dat GS er nu voor kiest het huidige peil te handhaven. Ik zou wel benieuwd zijn om te horen waarom we die keuze maken als we weten dat we daarmee ook de CO2-doelen laten voor wat ze zijn.

#### Antwoord

*Het klopt dat we dit weten uit het OER. In het ontwerp staat niet voor niks dat een hogere grondwaterstand nodig is om de CO2-reductiedoelen te halen. Een grondwaterstand van 20 cm onder maaiveld kan/zal echter niet zonder (beheersing van de) gevolgen voor het huidig agrarisch gebruik en inkomen en heeft ook gevolgen voor het watersysteem. Ook heeft het gevolgen voor de taakuitoefening van het waterschap als waterbeheerder. In het ontwerp is opgenomen om verkenningen te doen naar instrumenten en middelen om de bewegingen naar hogere grondwaterstand te kunnen realiseren/af te dwingen. Op basis daarvan kan de politieke nadere besluiten maken. Om de emissie intussen niet te laten vergroten, zet de herziening in op standstill door handhaven grondwaterpeil. Dit alles draagt ook bij aan voorzienbaarheid van ons beleid in deze.*

### T62-D66

#### Vraag

Dus wat betekenen de voorgenomen wijzigingen op het gebied van LG voor de mogelijkheden om de doelen op andere domeinen te realiseren, in het kader van integraliteit?

#### Antwoord

*Alle beleidskeuzes en maatregelen dragen bij aan meerdere doelen en worden ook tussen de domeinen afgestemd. Uitvoering van botsproeven geeft ook duidelijkheid over eventuele conflicten of meekoppelkansen tussen doelen, deze zijn meegenomen in de herziening.*

### T63-D66

#### Vraag

Welke doelen op het gebied van LG realiseert u en welke doelen hebben het in de prioritering niet gered (keuzes)?

#### Antwoord

*In de voorstellen kunt u lezen aan welke beleidsdoelen we werken en vanuit welke provinciale belangen we dat doen.*

*Voor wat betreft deze herziening is gekozen voor zeer structurerende onderwerpen (o.a. ZH-PLG onderwerpen) en onderwerpen waar een update noodzakelijk is (o.a. beschermd weidevogelgebied). Door middel van beleidsintegratieaanpak, zijn er geen doelen zijn die door keuzes zijn afgefallen. De ambitie voor sommige doelen zijn soms wat minder hoog dan eerder beoogd, maar dat heeft dan vooral met de uitvoerbaarheid te maken, zie bv peilopzet.*

## T64-D66

### Vraag

Op welke manier ondersteunen de voorgenomen wijzigingen op het gebied van LG het gebiedsgerichte werken?

### Antwoord

*Gebiedsgericht werken is een manier om toe te werken naar de doelen die zicht houdt op specifieke behoeftes, kansen en uitdagingen in de gebieden.*

*De herziening op de ZH-PLG onderwerpen (emissieplafond ammoniak, grondwaterstand veenweiden, drukfactoren N2000 en boerenlandvogels) zijn onder andere voortgekomen uit de vraag vanuit de gebiedsprocessen voor duidelijkheid over doelen en richting.*

## T60-VVD

### Vraag

Laat ik beginnen met NNN. De realisatie van nieuwe natuur draagt samen met het beheer en beschermen van natuur ook bij aan het oplossen van de vergunningscrisis, waardoor ruimtelijke ontwikkelingen weer mogelijk worden, zo staat ook in de stukken. Nu weet ik dat er veel stappen worden gezet voor de realisatie van NNN in 2027, maar gaan we het nu wel of niet halen?

### Antwoord

*Provincie Zuid-Holland maakt goede vorderingen met de realisatie van het NNN.*

*Het nog in te richten NNN is in Zuid-Holland groter dan alleen de afspraken uit het Natuurpact met het Rijk. Zoals in de technische sessie over NNN financiën is toegelicht richten we ons tot 2027 primair op het nakomen van de afspraken met het Rijk. In deze sessie is ook toegelicht dat wij de hectares die in Natuurpact met het Rijk afgesproken zijn niet allemaal voor einde 2027 ingericht op zullen kunnen leveren, maar een beperkte restopgave zullen hebben.*

*De realisatie is onderverdeeld in drie programma's. In de programma's Krimpenerwaard en Gouwe Wiericke worden volgens de huidige planningen alle natuurgebieden uiterlijk eind 2027 ingericht opgeleverd.*

*Daarnaast hebben we in het programma NatuurNetwerk Zuid-Holland (NNZH) verschillende projecten in uitvoering waarvan de slagingskans en de oplevertermijn afhankelijk zijn van een aantal bepalende factoren, zoals de bereidheid tot zelfrealisatie, grondruil of bijvoorbeeld bedrijfsverplaatsing. Dit vraagt bijzondere zorgvuldigheid, kost tijd en laat zich lastiger plannen. Bovendien is er een sterke afhankelijkheid in de doorlooptijd van het wel of niet starten van juridische procedures omtrent vergunningen, omgevingsplannen en dergelijke. Er ligt daar ook een afhankelijkheid van de besluitvorming bij medeoverheden.*

*We streven ernaar om voor de NNZH-projecten de benodigde besluitvorming die realisatie van de Natuurpact-afspraken borgt vóór eind 2027 aan PS voor te leggen. Op die manier staat de oplevering van de afspraken niet meer ter discussie, maar zal er na 2027 nog een zekere omvang van natuurinrichting te doen zijn.*

*Daarnaast ligt er nog een financieringsrisico van €72,5 miljoen, waarvoor in de paragraaf weerstandsvermogen van de Begroting 2026 een voorziening is opgenomen die dit risico*

voor 50% dekt. Zonder voldoende middelen zal het NNN volgens Natuurfactafspraken niet volledig gerealiseerd kunnen worden.

## T61-VVD

### Vraag

En welke risico's lopen we bij het niet-tijdig realiseren van NNN, bijvoorbeeld ten aanzien van het niet kunnen verstrekken van vergunningen wanneer we NNN niet tijdig, dus in 2027, realiseren? Graag een reactie van de gedeputeerde of we een risico lopen.

### Antwoord

*De provincies hebben met het Natuurfact afgesproken een specifiek aantal hectares aan nieuw ingerichte natuur op te leveren. De oplevertermijn van 2027 is gekozen vanwege de synergie die natuurrealisatie heeft met het behalen van de Kader Richtlijn Water-doelen, waar een eindtermijn van 2027 voor geldt.*

*Natuurfact stelt: "Als in de voorwaarden voor de realisatie van de ambities (financieel, Europeesrechtelijk, wetenschappelijke inzichten) zaken wijzigen, treden provincies en Rijk met elkaar in overleg."*

*De Provincie Zuid-Holland is niet de enige provincie die tegen voortgangs- en financieringsknelpunten aanloopt. We maken goede vorderingen. Andere provincies krijgen vermoedelijk (ook) een restopgave en hebben financiële tekorten die vergelijkbaar zijn met die van Zuid-Holland. Dit wordt meegenomen in de evaluatie die in IPO verband momenteel loopt naar de Natuurfactafspraken in brede zin (de Natuurfactafspraken zijn de formalisering van de decentralisatie van het natuurbeleid en hebben niet alleen betrekking op NNN-realisatie, maar bijvoorbeeld ook op de financiering van het Natuur- en Faunabeheer). Naar aanleiding hiervan wordt een gesprek met het Rijk over herziening van de afspraken verkend.*

*Het risico dat de opdracht ingetrokken wordt en de middelen door het Rijk teruggevorderd worden wordt als laag ingeschat.*

*Vanuit stikstof worden er geen risico's verwacht. Vergunningverlening is gerelateerd aan het verbod op verslechtering en de instandhoudingsdoelen met betrekking tot habitats (de natuur) in relatie tot stikstof in de Natura 2000-gebieden. Artikel 6 van de Habitatrichtlijn gaat uit van de beschermde natuur en dat zijn in dit geval de Natura 2000-gebieden.*

## Commissie Ruimte en Milieu

### T48-CDA

#### Vraag

Ruimte voor de energietransitie. Plaatsing van windturbines op land krijgt op dit moment heel veel aandacht, maar de ruimte vraag op land als gevolg van wind op zee, zal in Zuid-Holland nog een behoorlijke puzzel worden, gezien de grote ruimte vraag van de vereiste converterstations. Daarbij komt dan nog de ruimte vraag voor pijpleidingen, opslaglocaties, fabrieken die nieuwe energievormen met zich meebrengen. Ik heb dat nog niet kunnen lezen in de stukken, maar gezien de beperkte tijd kan het ook zijn dat ik dat gemist heb.

#### Antwoord

*Wind op zee is nationale opgave, aanlanding zal gedeeltelijk in Zuid-Holland plaatsvinden. Hierover vindt nog afstemming plaats/is nog geen besluit op genomen. Zodra hier duidelijkheid over is zal dit een plek krijgen in het provinciale Omgevingsbeleid.*

### T49-CDA

#### Vraag

wil het CDA GS vragen om uiterst zorgvuldig met de zienswijze van de regio's en andere belanghebbenden om te gaan en ook met hen in gesprek te gaan als er een zienswijze ingediend wordt, omdat daar vaak meer achter schuilgaat dan dat er op papier gezet kan worden.

#### Antwoord

*We gaan zeer zorgvuldig om met zienswijzen en waar daartoe aanleiding en mogelijkheid is zal ook het gesprek aan worden gegaan.*

### T43-D66

#### Vraag

wat de voorgenomen wijzigingen op het gebied van RM betekenen voor de doelen op andere domeinen, conflicteert met andere domeinen.

#### Antwoord

*De wijzigingen op het gebied van ruimte helpen om ontwikkelingen in het landelijke gebied en bestaand stads- en dorpsgebied meer in samenhang te kunnen bezien. In de afgelopen decennia zijn we de ruimte voor wonen en werken steeds extensiever gaan gebruiken en de ruimte voor landbouw steeds intensiever. Daardoor lopen we nu op verschillende opgaven tegen grenzen aan. Het beschermingsgebied onbebouwde ruimte is ingesteld om de ruimte in Zuid-Holland beter en efficiënter te benutten. Het ruimtegebruik in steden en dorpen zal moeten intensiveren om daarbuiten ruimte te houden voor de realisatie van 4 prioritaire opgaven die randvoorwaardelijk zijn voor ruimtelijke ontwikkelingen (zoals woningbouw) en die onderdeel zijn van diverse andere domeinen: landbouw, water- en bodemsysteem, energie- en drinkwatervoorziening en natuurherstel. Dit alles in onderlinge samenhang.*

## T44-D66

### Vraag

Welke doelen op het gebied van RM wel en niet in de prioritering bovenaan zijn komen te staan

### Antwoord

*Focus ligt op beter en efficiënter ruimtegebruik, zowel in het bestaand stads- en dorpsgebied als in de onbebouwde ruimte. Met de 4 prioritaire opgaven kiezen we ervoor de randvoorwaarden voor realisatie van andere opgaven (o.a. op het gebied van wonen en werken) op orde te brengen, omdat die anders in hun realisatie worden beperkt. Met deze herziening brengen we het Omgevingsbeleid in lijn met de vorig jaar maart door GS en PS vastgestelde ruimtelijke koers voor een toekomstbestendig Zuid-Holland. Nadere keuzes binnen de onbebouwde ruimte zijn nu niet gemaakt. Deze nemen we mee in de gebiedsgerichte uitwerking van het ruimtelijk voorstel zoals benoemd in de voorgestelde maatregel in het omgevingsprogramma. Dit doen we dus met de gebiedspartners.*

## T45-D66

### Vraag

op welke wijze de voorgenomen wijziging op het gebied van RM het gebiedsgerichte werken gaat ondersteunen.

### Antwoord

*Het gebiedsgericht werken is geen doel op zich maar een middel. In de wijzigingen is aangegeven dat we meer gebiedsgericht gaan samenwerken bij de verdere uitwerking van de opgaven/beleid waarbij ruimte is voor de regionale context.*

## T46-D66

### Vraag

De eerste is een advies van de PARK, kwam net ook al even langs, en ondanks dat ik denk dat GS en PS best een eind kunnen komen in het behandelen van deze stukken, lijkt mijn advies van de PARK zeer waardevol op de herziening van het omgevingsbeleid. Ik neem eigenlijk aan dat Gedeputeerde Staten dat ook vindt en misschien ook wel uit zichzelf die vraag zou willen stellen aan de PARK, want dit is natuurlijk het hoofdgerecht op het ruimtelijke dossier deze vier jaar. Graag de bevestiging dat GS zelf ook een vraag aan de PARK gaat stellen van doen we dit op de verstandige een integrale manier? Dat zou denk ik ons helpen dat wij niet onze ene spaarzame vraag hoeven te besteden aan dit dossier

### Antwoord

*De PARK zal niet gaan adviseren op de hele herziening 2025 aangezien deze veel te omvangrijk is voor een advies. Wel is het mogelijk dat de PARK adviseert op specifieke onderwerpen in de herziening, zoals bijvoorbeeld de vitaliteit van (kleine) kernen in landelijk gebied. Dit onderwerp is ook benoemd tijdens de kennismakingslunch van de PARK met de commissie Ruimte en Milieu. PS zijn in de gelegenheid gesteld om adviesvragen voor de PARK te formuleren, maar daarvan is nog geen gebruik gemaakt. De griffie zal op 14 januari tijdens de vergadering van de commissie Ruimte en Milieu de vraag te stellen wie er mee willen denken aan een voorstel voor een adviesvraag om zo het gesprek op gang te krijgen.*



## T47-D66

### Vraag

Dan over het blokje milieu. We kiezen ervoor om milieukwaliteit en emissiebeheersing niet verder gaan provinciaal te normeren, maar grotendeels via landelijke wet- en regelgeving te laten verlopen. Waarom benutten we eigenlijk niet onze eigen ruimte die we hebben in de omgevingsregels om daar zelf normen over te stellen? Bijvoorbeeld luchtkwaliteit, zeer zorgwekkende stoffen en industriële emissies.

### Antwoord

*Deze vraag is tijdens de commissie beantwoord, en dus terug te lezen in het woordelijk verslag.*

## T57-FvD

### Vraag

Wat hier gebeurt is dat Gedeputeerde Staten vooruitlopen op besluiten die exclusief aan Provinciale Staten toekomen. GS gebruikt het Statenbesluit van 18 september 2024 als mandaat om in het Groene Hart naar windlocaties te zoeken, terwijl PS destijds juist heeft uitgesloten dat dit beleid wordt opengesteld voor industriële windturbines. Het is dus mij een raadsel hoe alle zoeklocaties in de herziening terecht zijn gekomen in ambitie 3.

### Antwoord

*Zie de notitie van Pels Rijcken van september 2025. GS zijn niet buiten hun bevoegdheid getreden. GS hebben voorbereidingshandelingen uitgevoerd ten behoeve van besluiten die PS uiteindelijk zullen nemen om het Omgevingsbeleid te wijzigen, en GS zijn op grond van de Provinciewet bevoegd om deze uit te voeren.*

## T58-FvD

### Vraag

Ook heb ik de indruk dat het college zich telkens verschuilt achter het argument dat het slechts om voorbereidend handelen gaat. Voor mij gaat het veel verder dan dat, het lijkt een beetje op koersbepalend handelen, voorzitter, en ik vraag me af waarom voor deze opzet gekozen is

### Antwoord

*Zie de notitie van Pels Rijcken van september 2025. GS zijn niet buiten hun bevoegdheid getreden. GS hebben voorbereidingshandelingen uitgevoerd ten behoeve van besluiten die PS uiteindelijk zullen nemen om het Omgevingsbeleid te wijzigen, en GS zijn op grond van de Provinciewet bevoegd om deze uit te voeren.*

## T59-FvD

### Vraag

Het Omgevingseffectrapportage, in het kort de OER, dat rapport kan niet dienen als een juridische basis voor dit beleid. Het voldoet niet aan de eisen van een plan-MER onder artikel 16.32 van de Omgevingswet. Is Gedeputeerde Staten dat met Forum voor Democratie eens?

### Antwoord

*Nee, zie juridisch advies Pels-Rijcken en brief GS. Een OER kan ook gebruikt worden voor beleidsontwikkeling.*

*Het Omgevingsbeleid vormt een kader voor toekomstige activiteiten die belangrijke gevolgen met zich mee kunnen brengen voor het milieu en de leefomgeving. Het doel van het OER is om informatie aan te leveren die nodig is voor een zorgvuldig besluit over de herziening van het Omgevingsbeleid waarbij de relevante leefomgevingseffecten worden meegewogen.*

## T50-PvdD

### Vraag

Afgelopen vrijdag bleek ons dat vorig jaar Provinciale Staten bij het vaststellen van de startnotitie over herziening niet alleen de inhoud, maar ook een gewijzigde procedure heeft goedgekeurd. Deze procedure wijkt af van het protocol voor grote beleidsprojecten, met name wat betreft de groen licht-procedure die vooraf zou moeten gaan aan de terinzagelegging. Opvallend is dat deze wijziging, althans volgens ons niet expliciet is benoemd, alhoewel in het Statenvoorstel stond, volgens ons dat de terinzagelegging zou plaatsvinden na bespreking in een commissie. Wij vermoeden dat Provinciale Staten toen niet heeft gezien of begrepen dat het groen licht moment verdween. Als dat klopt, dan vinden wij dat het in de toekomst anders zou moeten. Graag een reactie hierop van Gedeputeerde Staten. Gedane zaken nemen geen keer, we zijn nu waar we nu zijn.

### Antwoord

*Het Statenbesluit was zeer expliciet over het intrekken van de protocolafspraken, en in het Statenvoorstel zijn de gevolgen van het intrekken en de nieuwe afspraken uitgebreid (2 pagina's) uiteengezet.*

*Het Statenbesluit, het Statenvoorstel en de werkwijze procedures Omgevingswet zijn hier te vinden:*

<https://pzh.notubiz.nl/modules/19/Statenvoorstellen%20en%20besluiten/943404>

## T51-PvdD

### Vraag

Want vorige week ontstond er verwarring over de landbouwvisie, of in ieder geval landbouw. Voor ons is het essentieel om helder te hebben waar de Gedeputeerde Staten nu staat.

Dus uit het ontwerp van de omgevingsvisie daar leiden wij uit af dat de provincie kiest voor een toekomstbestendige natuurinclusieve landbouw, weerbaar tegen weersextremen en schaarste aan zoet water. De provincie zet in op extensivering en innovatie, met name op plekken waar doelen samenkomen, zoals stikstof en metaalreductie, bodemvernatting en agrarische natuur. Daarnaast wordt het open landschap beschermd tegen verdere bebouwing, zodat er ruimte blijft voor de transitie naar natuurinclusieve landbouw. De intensieve veehouderij oefent een grote druk uit op natuur- en waterkwaliteit en daar is dus uiteindelijk geen ruimte meer voor. Dit is wat wij begrijpen uit de omgevingsvisie en dat blijkt dus ook een soort landbouwvisie uit. Mijn vraag aan de gedeputeerde is, bevestigt u dat deze beschrijving van het Herziene Omgevingsbeleid juist is? Dan zullen wij daarna kijken of we het daarmee eens zijn en of de voorgestelde wijzigingen voldoende zijn om deze visie daadwerkelijk te realiseren.

#### Antwoord

*Het klopt dat er elementen van een landbouwvisie in het omgevingsbeleid zijn opgenomen.*

*Bij de brief waarmee we de uitvoeringsagenda landbouw aan PS toezenden, voegen we een uittreksel van het landbouwbeleid zoals dit nu is opgenomen in de Herziening 2025 (servicedocument).*

### T52-SGP

#### Vraag

[..] en de bestrijding van de Amerikaanse rivierkreeft ontbreekt in de stukken.

#### Antwoord

*De rivierkreeft wordt genoemd in de maatregel 'Beschermen natuur en soorten'. Deze maatregel heeft een passage over Exotenbestrijding. Onze inzet en aandacht voor het bestrijden van rivierkreeften bestaat al lang en is sinds de 'herziening Soortenbeleid' (2023) in het omgevingsbeleid vastgelegd.*

### T53-SGP

#### Vraag

Door de voorgestelde wijziging komt ruimtelijke ordening bij de waterschappen te liggen, terwijl die taak volgens ons bij provincies en gemeenten hoort. Ze kunnen verschillende belangen beter afwegen dan waterschappen.

#### Antwoord

*Het beheer van watersystemen is de waterschapstaak. Het beheer van watersystemen is gericht op maatschappelijke functies die het watersysteem moet ondersteunen. Dus het waterschap doet niet aan ruimtelijke ordening, maar ondersteunt het gebruik (en de bescherming) van de fysieke leefomgeving/ruimte/grond.*

### T54-SGP

#### Vraag

GS steunt aantrekkelijke stads- en dorpscentra, maar stelt daarvoor geen ruimte beschikbaar buiten de kernen om dat te verwezenlijken. Gemeenten hebben locaties, maar GS laat PS niet stemmen over een toevoeging van locaties op de 3 ha kaart. Kan GS aangeven waarom bijvoorbeeld in de Krimpenervaard, Molenlanden en Goeree-Overflakkee dit soort initiatieven die behulpzaam bij het behalen van de doelstelling niet worden ondersteund?

#### Antwoord

*Er zijn diverse initiatieven in de Krimpenervaard die passen binnen ons omgevingsbeleid. Zo heeft de Krimpenervaard een 3ha locatie: Gouderak Oost – 9ha. Ook zijn er een aantal woningbouwlocaties waar mee ingestemd kan worden mits ze onder de 3ha gebracht worden en het ontwerp tijdig wordt vastgesteld zoals Haastrecht-Zuid (Eilandenrijk) en het Polderland.*

## T55-SGP

### Vraag

Is GS bereid om met de SGP mee te denken met een formulering die recht doet aan de enorme ruimtelijke zorgen, ook in het landelijk gebied, die opgenomen kunnen worden in het omgevingsbeleid? Is daarbij GS ook bereid een tekening te laten maken waarbij de 3 ha locaties die de landelijke gemeenten nodig hebben om hun kern vitaal te houden, ingetekend zijn en PS daarmee inzicht krijgt waar het ten koste van gaat?

### Antwoord

*Van de grote buitenstedelijke bouwlocaties is de geometrische begrenzing indicatief vastgelegd in bijlage II van de Zuid-Hollandse omgevingsverordening. Hierbij horen tabellen die zijn opgenomen in bijlage IX. De tabellen zijn de nog te ontwikkelen woningbouwlocaties, bedrijventerreinen en andere stedelijke ontwikkelingen groter dan 3 ha buiten bestaand stads- en dorpsgebied (BSD) opgenomen. In de tabellen is een overzicht opgenomen van de namen en de oppervlaktes van de locaties.*

*De kaart is indicatief omdat plannen vaak nog niet volledig zijn uitgewerkt voordat ze op kaart belanden. Ontwikkelingen worden door de provincie afgewogen voordat de gemeente de planologische procedure opstart.*

## T56-SGP

### Vraag

En ook wel een vraag aan GS, klopt het dat er gisteren een besluit is genomen over windenergie Lansingerland? En zo ja, kan GS toelichten welk besluit ze heeft genomen en waarom?

### Antwoord

*Op 20 november 2025 heeft Gedeputeerde Staten besloten dat Kruisweg-Oost is aangewezen als het voorkeurgebied voor de realisatie van circa 15 MW aan windenergie in Lansingerland. Het gaat nog om een ontwerp voorkeursbeslissing (dus nog niet definitief), de inspraaktermijn loopt vanaf 28 november tot 9 januari voor het indienen van zienswijzen. Vervolgens zal, na verwerking van de zienswijzen, een definitieve voorkeursbeslissing worden genomen en daarna worden er stappen gezet richting een projectbesluit voor vergunningverlening. De provincie heeft in het coalitieakkoord 2023-2027 opgenomen circa 15 MW aan windenergie in Lansingerland te realiseren via een projectbesluit. De provincie heeft vervolgens in de verkenningsfase drie mogelijke zoekgebieden onderzocht: Bleizo-West, Noordpolder en Kruisweg-Oost. De provincie wil minder fossiele energie gebruiken en meer lokale schone energie opwekken met windenergie. Zodat er voldoende lokale stroom voor woningen, bedrijven en scholen beschikbaar is. Ook wil de provincie minder afhankelijk zijn van buitenlandse energie.*